

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžr/114/2012
Identifikačné číslo spisu:	5012200099
Dátum vydania rozhodnutia:	21.08.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:5012200099.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Petra Paludu v právnej veci navrhovateľa: F. W., nar. XX. A. XXXX, bytom J. XX, XXXXX I., c., zastúpený AK Dťvai, Ľukík, Maľý, Uďvaros, so sídlom v Bratislave, Cukrová 14, proti odporcom: Obvodný pozemkový úrad Martin, so sídlom v Martine, Ul. P. Mudroňa 45, za účasti účastníkov konania v rade 1/ Slovenská pozemkový fond, Regionálny odbor Martin, so sídlom v Martine, Bottova 23, v rade 2/ LESY Slovenskej republiky, š.p., Odštepny závod Žilina, so sídlom v Žiline, M.R. Štefánika 1, v konaní o preskúmanie zákonosti rozhodnutia odporcu č. ObPÚ-2012/00139-SIM zo dňa 12. januára 2012, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/8/2012-48 zo dňa 25. mája 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/8/2012-48 zo dňa 25. mája 2012, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

[illegible]

Krajský súd v Žiline preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako i postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu v zmysle § 250l a nasl. O.s.p., v medziach uvedených v podanom opravnom prostriedku (§249 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.), pričom zistil, že napadnuté rozhodnutie je zákonné, a preto ho potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p. z nasledujúcich dôvodov:

Zo správneho spisu bolo zistené, že Okresný úrad Martin OPPaLH rozhodnutím č. OPPLH-C-1999/01211-BL zo dňa 20. septembra 1999 rozhodol podľa § 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, že dedičia po oprávnenej osobe K. W., K. C. W., K. C. W., Dr. J. T., rod. W., O. T., rod. W. a K. Q. W. splnili podmienky zákona uvedené v § 6 ods. 2 zákona a nepriznáva sa im vlastníctvo k nehnuteľnostiam uvedeným vo výroku I rozhodnutia. V odôvodnení správny orgán uviedol, že hoci oprávnená osoba spĺňa podmienky zákona uvedené v § 4 ods. 2 písm. e/ a v § 6 ods. 2, priznaniu vlastníckeho práva k ostatným nehnuteľnostiam bráni skutočnosť, že dedičia po oprávnenej osobe už nadobudli rozhodnutím č. OPPLH-C-1999/00003-BL zo dňa 22. februára 1999 nehnuteľnosti o výmere 250ha. Vydanie ďalších nehnuteľností dedičom po oprávnenej osobe by bolo v rozpore s § 6 ods. 3 zákona, a preto správny orgán nepriznal im podľa § 9 ods. 4 zákona vlastnícke právo.

Rozhodnutím Okresného úradu Martin OPPLH č. OPPLH-C-1999/00003-BL zo dňa 22. februára 1999 správny orgán rozhodol, že dedičia po oprávnenej osobe K. W., K. C. W., K. C. W., Dr. J. T., rod. W., O. T., rod. W. a K. Q. W. spĺňajú podmienky zákona uvedené v § 6 ods. 2 zákona a priznáva sa im vlastníctvo k nehnuteľnostiam uvedené vo výroku II tohto rozhodnutia.

Súčasťou správneho spisu ako listinný dôkaz je pokonanie ku NcII. 23/25 zo dňa 26. decembra 1924. Týmto pokonaním došlo k zrušeniu zvereneckého zväzku podľa zákona č. 179/1924 Sb. z. a n.o. Terajší držiteľ zverenectva Q. W., vzhľadom na to, že je sám bezdetný, dľa rodinnej dohody už predtým prijal do svojej rodiny syna, čakaťka zverenectva v treťom stupni, S. W., druhorodeného syna C. W., zaopatruje ho vo svojej domácnosti a zaopatrovať ho bude aj v budúcnosti, keď by sa oženil a založil by si samostatnú domácnosť, bude ho dľa svojich dôchodkov podporovať. Do zrušeného zvereneckého zväzku patriaci nehnuteľný majetok prechádza touto dohodou do vlastníctva a majiteľstva Q. W. ako predného dediča, avšak obmedzený právom následného dedenia S. W. Naproti tomu C. W. ako čakaťek v prvom stupni a C. W. ako čakaťek v druhom stupni zriekajú sa týmto bez akéhokoľvek nároku na odškodné svojich práv a nárokov na následné dedenie. Dedičné nároky všetkých ostatných čakaťekov, menovite aj nárok S. W. bez akéhokoľvek odškodného zanikajú.

Odporca podaním zo dňa 2. apríla 2009, doručeným právnomu zástupcovi navrhovateľa dňa 6. apríla 2009, oznámil mu svoj právny názor ohľadne uplatneného reštitučného nároku F. W., v ktorom konkrétne uviedol, že pani W., ktorá si uplatnila reštitučný nárok, bola oprávnenou osobou podľa zákona, keďže bola netou pôvodného vlastníka a správny orgán v súlade s § 21 Zákona o pôde rozhodol o nároku pôvodného vlastníka tak, že vydal všetky nehnuteľnosti jednej oprávnenej osobe alebo poskytol náhradu za pozemky, ktoré nebolo možné vydať v reštitučnom konaní z dôvodu, že len jedna osoba si uplatnila reštitučný nárok podľa Zákona o pôde. Predmetom zákona č. 503/2003 Z. z. je

navrátenie vlastníctva k pozemkom, na ktoré neboli uplatnené reštitučné nároky. Pre úplnosť poznamenal, že v § 4 ods. 2 Zákona o pôde je upravené osobitné právne nástupníctvo a nie dedičská postupnosť podľa Občianskeho zákonníka. Uviedol, že nárok žiadateľa F. W. nie je dôvodný. Obsahovo obdobné vyjadrenie zaslal odporca právneho zástupcovi navrhovateľa dňa 11. marca 2009, ktoré mu bolo doručené dňa 16. marca 2009 (na doručení chýba dátum doručenia tejto písomnosti, avšak z denných pečiatok Poštového úradu Bratislava 1 vyplýva, že k doručeniu došlo dňa 16. marca 2009).

Rozhodnutím ONV, odbor pôdohospodársky Rady ONV v Martine č. Pôd. 3037/1959 zo dňa 21. septembra 1959 bolo rozhodnuté o právoplatnosti a vykonateľnosti o vykonanej konfiskácii a o prechode vlastníckeho práva na Československý štát podľa Nariadenia č. 104/1945 Zb.n.SNR. Týmto rozhodnutím príslušný správny orgán na základe Konfiskačnej komisie v Martine č. 26.991/46-1/P zo dňa 20. júla 1946 a rozhodnutia PPPR v Bratislave č. 4975/1947 o vykonanej konfiskácii pozemkových reforiem dľa Nariadenia č. 104/1945 Zb.n.SNR v znení Nariadenia č. 64/1946 Zb.n.SNR právoplatne ustala, že vlastnícke právo na nehnuteľnosti zapísané v kat. úz. C. vl. č. X, XX, XX, XXX, XXX, XXX, XXX, XXX zapísané dľa B na bývalých vlastníkov prešla na Československý štát titulom konfiskácie v celosti. Toto rozhodnutie je vkladnou listinou podľa zákona č. 90/1947 Zb.

Krajský súd v Žiline konštatuje, že odvolacie dôvody navrhovateľa uvedené v odvolaní voči napadnutému rozhodnutiu odporcu sú v celom rozsahu nedôvodné. Krajský súd mal preukázať, že odporca nevyhovel reštitučnému návrhu navrhovateľa z dôvodu, že o totožných nehnuteľnostiach, ktoré boli uplatnené týmto reštitučným nárokom už bolo rozhodnuté podľa zákona č. 229/1991 Zb. tak, že dedičia po oprávnenej osobe K. W. spĺňajú podmienky uvedené v § 6 ods. 2 Zákona o pôde. Prvým rozhodnutím v poradi zo dňa 22. februára 1999 im bolo priznané vlastníctvo k nehnuteľnostiam v rozsahu 250ha a rozhodnutím zo dňa 20. septembra 1999 bolo rozhodnuté, že dedičia po oprávnenej osobe K. W. spĺňajú podmienky uvedené v § 6 ods. 2 Zákona o pôde, avšak nepriznáva sa im vlastníctvo k nehnuteľnostiam, pričom z odôvodnenia vyplýva, že vydanie ďalších nehnuteľností nad výmeru 250ha by bolo v rozpore s § 6 ods. 3 Zákona o pôde. Z uvedeného teda vyplýva, že bolo deklarované, že dedičia po oprávnenej osobe K. W. spĺňajú podmienky Zákona o pôde a teda uvedené znamená, že bola kladne posúdená ich žiadosť v tom ohľade, že splnili hmotnoprávne podmienky v Zákone o pôde na priznanie reštitučného nároku. Z časti im bolo vyhovie in natura - časť pozemkov im bola vrátená a vo zvyšnej časti im síce nebolo priznané vlastnícke právo, avšak len z dôvodu, že Zákon o pôde v znení účinnom ku dňu vydania rozhodnutia (dňa 20. septembra 1999) neumožňoval fyzické navrátenia vlastníctva ani právo na náhradu, ak celková výmera pozemkov presahuje 250ha (§ 6 ods. 3 Zákona o pôde). Podľa názoru súdu teda reštitučný nárok K. W. vo vzťahu k rovnakým nehnuteľnostiam, ako v reštitučnom nároku F. W., už bol v celosti kladne posúdený podľa Zákona o pôde, t.j. vo vzťahu ku všetkým nehnuteľnostiam boli dedičia po oprávnenej osobe K. W. deklarovaní, že spĺňajú podmienky Zákona o pôde uvedené v § 6 ods. 2. Nie je podstatné, že nad výmeru 250ha im vlastnícke právo ani právo na náhradu priznané nebolo, pretože správny orgán postupoval len v intencii účinného zákona o pôde, v zmysle ktorého ani pri splnení podmienok im právo na fyzické vrátenie alebo právo na náhradu neprislúchalo (zákon o pôde právo vydanie pozemkov jednej oprávnenej osobe obmedzil maximálnou výmerou 250ha - § 6 ods. 3 a právo na náhradu viaže len na dôvody nevydania pozemkov podľa § 11, nie podľa § 6 ods. 3). Súd teda mal za to, že o tých istých nehnuteľnostiach už bolo rozhodnuté podľa osobitného zákona (Zákon o pôde), a to v súlade s platným a účinným zákonom v čase vydania vyššie uvedených reštitučných rozhodnutí (bez ohľadu na zmier uzavretý v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva o ich odškodnení).

Účelom zákona č. 503/2003 Z. z. bolo umožniť oprávneným osobám, ktoré neuplatnili svoj nárok v lehote do 31. decembra 1992 podľa Zákona o pôde, aby tento návrh mohli uplatniť v novej jednoročnej lehote do 31. decembra 2004. Predmetom vydania podľa zákona č. 503/2003 Z. z. sú pozemky, na ktoré neboli uplatnené reštitučné nároky alebo boli uplatnené po zákonom stanovenej lehote. V reštitučnom konaní podľa zákona č. 503/2003 Z. z., v nadväznosti na konanie podľa zákona č. 229/1991 Zb. sa zohľadňuje totožnosť predmetu, t.j. nehnuteľností, na ktorú je uplatnený reštitučný nárok, nezohľadňuje sa totožnosť subjektu - žiadateľa. Totožnosť predmetu konania je prekážkou konania podľa zákona č. 503/2003 Z. z. bez ohľadu na to, či ide o rovnakých účastníkov konania alebo nie; inak povedané, právoplatné rozhodnutie o konkrétnej nehnuteľnosti vydané podľa zákona č. 229/1991 Zb. vylučuje konanie, predmetom ktorého je tá istá nehnuteľnosť podľa zákona č. 503/2003 Z. z. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžo/82/2009 zo dňa 27. januára 2010). Z uvedeného teda vyplýva, že ak sa jedná o totožné nehnuteľnosti, čo v danom prípade nebolo sporné, o ktorých bolo kladne rozhodnuté podľa zákona č. 229/1991 Zb. tak, že dedičia po oprávnenej osobe K. W. spĺňajú podmienky podľa Zákona o pôde, nemôžu byť tieto nehnuteľnosti už predmetom rozhodovania podľa zákona č. 503/2003 Z. z. Táto námietka navrhovateľa je teda v celom rozsahu nedôvodná a súd na ňu neprihliadal. V tomto kontexte je tiež právne irelevantné, či suma 4 836 483,72 eur, ktorá bola vyplatená dedičom po oprávnenej osobe, im bola vyplatená z titulu náhrady v peniazoch podľa Zákona o pôde alebo finančného zadostučenia, ako to tvrdí navrhovateľ. V každom prípade o celom nároku oprávnenej osoby K. W. bolo v konaní podľa Zákona o pôde rozhodnuté tak, že dedičia po oprávnenej osobe spĺňajú podmienky § 6 ods. 2 Zákona o pôde, a teda správny orgán mal za to, že jej reštitučný nárok bol dôvodný. To, že jej dedičom nebola vydaná časť pozemkov súvisí len s účinnou právnou úpravou, ktorá toto neumožňovala, hoci reštitučný nárok bol posúdený kladne.

Čo sa týka ďalšej námietky navrhovateľa, že on je oprávnenou osobou podľa zákona č. 503/2003 Z. z., a to v zmysle pokonania zo dňa 26. decembra 1924, súd uvádza, že táto námietka nie je dôvodná z týchto dôvodov: Oprávnenými osobami v zmysle § 2 zákona č. 503/2003 Z. z. sú buď pôvodní vlastníci odíatých nehnuteľností (§ 2 ods. 1), alebo v prípade, ak takáto osoba zomrela pred 31. decembrom 2004, sú oprávnenými osobami osoby uvedené v § 2 ods. 2 písm. a/ až e/ zákona v záväznom poradí podľa jednotlivých písmen. V konkrétnom prípade bolo preukázané, že pôvodný vlastník Q. W. zomrel v roku XXXX. Listinou o pokonaní z roku 1924 bolo dohodnuté, že jeho vlastnícke právo k pozemkom je obmedzené právom následného dedenia S. W.. Takto bol vykonaný zápis v príslušných pozemno-knižných vložkách. Z uvedeného vyplýva, že dedičom v zmysle uvedeného pokonania po Q. W. (obdoba testamentárneho dedenia) bol S. W. (otec navrhovateľa). Bolo tiež preukázané, že S. W. zomrel v roku XXXX, t. zn. ešte pred smrťou pôvodného vlastníka pozemkov Q. W.. Nebolo preukázané, žeby Q. W. opätovne zriadil závet a ustanovil by nového testamentárneho dediča. Tiež nebolo preukázané, žeby Q. W. bol osvojil S. W. alebo inú osobu. Zápis v pokonaní o tom, že Q. W. už predtým prijal do svojej rodiny čo syna čakateľa zverenectva v treťom stupni S. W. a zaopatruje ho vo svojej domácnosti a zaopatruvať ho bude aj budúcnosť, keď by sa oženil a založil by si samostatnú domácnosť bude ho dľa svojich dôchodkov podporovať, nepreukazuje tú skutočnosť, že by došlo k osvojeniu S. W. Q. W., ale len tú skutočnosť, že Q. W. sa zaviazal finančne podporovať S. W., ktorý býval s nim v spoločnej domácnosti. Zo strany navrhovateľa nebol predložený žiaden relevantný dôkaz o tom, že by S. W. bol adoptovaným synom Q. W.. Čo sa týka preukazovania osvojenia S. W. Q. W., navrhovateľ na pojednávaní, prostredníctvom právneho zástupcu, výslovne uviedol, že svoje postavenie oprávnenej osoby si odvodzuje od dedičskej postupnosti v zmysle pokonania z roku 1924, pričom nie je podstatné, či došlo alebo nedošlo k adopcii S. W. Q. W.. Krajský súd sa nestotožnil s týmto názorom, pretože podľa názoru súdu bolo potrebné práve dokladovať adoptovanie S. W. Q. W. v zmysle rodinného práva, čo však nebolo preukázané. Samotné pokonanie z 26. decembra 1924 sa týka len úpravy majetkových a dedičských právnych pomerov zvereneckého majetku podľa zákona č. 179/1924 Sb. a netýka sa úpravy rodinných pomerov medzi Q. W. a S. W. (napr. zmluva o synovskej adopcii).

V čase smrti pôvodného vlastníka Q. W. teda neexistovala osoba uvedená v § 2 ods. 2 písm. a/, b/ zákona č. 503/2003 Z. z. (dedič zo závetu) a teda nemohla existovať ani ku dňu 31. decembra 2004. Osoby uvedené v § 2 ods. 2 písm. c/ citovaného zákona neexistovali ku dňu 31.

decembri 2004, pretože deti podľa pokonania z roku 1924 pôvodný vlastník nemal a nebolo preukázané, žeby došlo k adopcii S. W.. Vo vzťahu k ostatným osobám uvedeným v tomto zákonnom ustanovení ani nebolo zo strany navrhovateľa tvrdené, žeby navrhovateľ alebo jeho otec boli niektorou z týchto osôb. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že výpočet oprávnených osôb podľa zákona č. 503/2003 Z. z. ako aj v zákone č. 229/1991 Zb. je daný priamo zo zákona a je taxatívny, pričom nejde o dedičskú postupnosť podľa OZ. Tu ide o zákonom novo konštituované reštitučné práva konkrétnych osôb, bez ohľadu na iné právne skutočnosti, ktoré vznikli pred účinnosťou reštitučných zákonov. Ak teda navrhovateľ argumentuje tým, že jeho otec bol jediným dedičom po Q. W. a z toho mu vyplýva postavenie oprávnenej osoby podľa zákona č. 503/2003 Z. z., uvedená argumentácia nie je správna. Jeho postavenie oprávnenej osoby by muselo vyplývať priamo zo splnenia právnych skutočností uvedených v § 2 ods. 2 citovaného zákona a nie z toho, že jeho otec bol pokonaním z roku 1924 určený za dediča po S. W.. Je tiež nesporné, že takto určený dedič S. W. zomrel skôr, ako samotný poručník Q. W., teda jeho smrťou zaniklo toto jeho oprávnenie dediča a Q. W. vo vzťahu k navrhovateľovi neurobil žiaden právny úkon, ktorým by navrhovateľ dosiahol postavenie oprávnenej osoby v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z.

Keďže nebolo v správnom konaní žiadnym dôkazom preukázané, že by F. W. bol sám dedičom zo závetu, ani osobou uvedenou v § 2 ods. 2 písm. c/ ,d/ ,e/ citovaného zákona, nie je oprávnenou osobou po pôvodnom vlastníkovi Q. W.. I toto je dôvod, pre ktorý bolo potrebné nevyhovieť reštitučnému nároku F. W..

Čo sa týka námietky nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia, krajský súd uvádza, námietka je nedôvodná. Správny orgán v rozhodnutí dostatočne uviedol svoj právny názor, ako i zákonné ustanovenie, podľa ktorého nevyhovel reštitučnému nároku navrhovateľa (konkrétne § 1 zákona č. 503/2003 Z. z.), ako i to, že o totožnom reštitučnom nároku už bolo rozhodnuté podľa Zákona o pôde, pričom uviedol i konkrétne rozhodnutia, ktorými tak bolo učinené.

Čo sa týka námietky, že dedičia po K. W. neboli oprávnené osoby v zmysle zákona č. 229/1991 Zb., súd uvádza, že predmetom prieskumu je rozhodnutie o reštitučnom nároku navrhovateľa podľa zákona č. 503/2003 Z. z. a nie rozhodnutia, ktorými bolo rozhodované o reštitučnom nároku K. W. a jej dedičov podľa Zákona o pôde. Súd v konkrétnom preskúmvacom konaní vykonáva prieskum len konkrétneho rozhodnutia a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu v konkrétnom správnom konaní a i v záujme zachovania princípu právnej istoty nie je oprávnený vstupovať do už právoplatne skončených konaní. Okrem toho v zmysle § 135 ods. 2 O.s.p. je povinnosťou súdu vychádzať z rozhodnutia príslušného orgánu, ak bolo vydané.

Vo vzťahu k námietke, že žiaden z príbuzných grófa Q. W. si nemohli nárokovať akékoľvek vlastnícke práva k majetku, pretože pokonaním stratili práva k predmetnému nehnuteľnému majetku tým, že ich sa vzdali, súd uvádza, že oprávnené osoby v zmysle reštitučných zákonov sa vopred - pred účinnosťou týchto zákonov - nemohli platne vzdať svojich práv vyplývajúcich z týchto zákonov (§ 574 ods. 2 OZ), t.j. napr. práva na podanie reštitučného nároku. Taktiež súd poukazuje na to, že zmluvnou stranou pokonania nebola H. S., sestra Q. W., od ktorej si postavenie oprávnenej osoby odvodzovala K. W. (jej dcéra).

Vo vzťahu k odvolacej námietke, že k skutočnému odňatiu vlastníctva nehnuteľností došlo až po smrti Q. W., súd uvádza, že uvedené je pre posúdenie tejto právnej veci irelevantné z toho dôvodu, že či už k odňatiu došlo počas života Q. W. alebo po jeho smrti, v každom prípade následný dedič S. W., od ktorého si postavenie oprávnenej osoby odvodzuje F. W., predzomrel pôvodného vlastníka Q. W. a, teda po Q. W. S. W. nikdy nededil. Nebol teda nikdy vlastníkom predmetných nehnuteľností a preto, hoci by i k odňatiu došlo až po smrti Q. W., neodňalo by sa vlastnícke právo S. W.. Preto si navrhovateľ od jeho postavenia nemôže odvodzovať postavenie oprávnenej osoby. Len na okraj súd uvádza, že rozhodnutie ONV Martin č. pôd. 3037/1959 zo dňa 21. septembra 1959 ustálilo, že vlastnícke právo na nehnuteľnosti prešlo na Československý štát z titulu konfiškácie v celosti a to na základe vykonanej konfiškácie podľa Nariadenia SNR 104/1945 Sb. n. SNR konfiškačnej komisie v Martine zo dňa 20. júla 1946 a rozhodnutia PPPR v Bratislave. Na základe tohto rozhodnutia teda bolo ustálené (deklarované), že vlastnícke právo prešlo na štát titulom konfiškácie, a to na základe Nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. SNR. V zmysle § 1 ods. 10 citovaného nariadenia rozhodnutím Komisie alebo Sboru povereníkov považuje sa majetok takejto osoby za skonfiškovaný podľa ods. 1, 2 alebo 3 dňom nadobudnutia tohto nariadenia, pričom nariadenie nadobudlo účinnosť 1. marca 1945. Z uvedeného vyplýva, že týmto dňom, ak bolo vydané rozhodnutie Komisie alebo Sboru povereníkov, došlo k prechodu vlastníckeho práva z majetku takejto osoby na štát. Samotný zápis vlastníckeho práva riešil zákon č. 90/1947 Sb. o zavedení knižničného poriadku ohľadne konfiškovaného nepriateľského majetku a o úprave niektorých právnych pomerov vzťahujúcich sa na pridelený majetok účinný od 10. júna 1947. Keďže však zápis do pozemkovej knihy v období od 1. januára 1951 do 1. apríla 1964 už nebol podmienkou prevodu vlastníctva, ale mu zostal iba význam deklaratórny, samotný zápis vlastníckeho práva na základe rozhodnutia č. Pôd. 3037/1959 do pozemkovej knihy nemal vecno-právny charakter, ale len deklaratórny.

K poslednej námietke navrhovateľa na procesný postup správneho orgánu, ktorého dôsledkom mala byť náhla zmena argumentácie správneho orgánu v samotnom rozhodnutí, súd uvádza, že uvedené tvrdenie je zavádzajúce. Správny orgán v priebehu správneho konania oznámeniami zo dňa 11. marca 2009 a 2. apríla 2009 dostatočne jasne ozrejmil navrhovateľovi jeho právny názor, a to nielen čo sa týka nemožnosti vyhovieť jeho reštitučnému nároku z dôvodu, že už o totožných nehnuteľnostiach bolo rozhodnuté podľa Zákona o pôde, ale i z dôvodu, že navrhovateľ nie je oprávnenou osobou v zmysle zákona č. 503/2003 Z. z. Nie je teda dôvodné tvrdenie navrhovateľa, že šlo o prekvapujúce rozhodnutie alebo o náhlu zmenu argumentácie správneho orgánu až v konečnom rozhodnutí. Naopak, správny orgán zaujal v napadnutom rozhodnutí stanovisko, ktoré bolo totožné s tým, ktoré bolo dané na vedomie právnenému zástupcovi navrhovateľa v priebehu správneho konania viackrát. Navrhovateľovi teda neboli odňaté žiadne jeho procesné práva napríklad predkladať dôkazy na svoje tvrdenia alebo právne argumentovať, a to ani v odvolaní voči napadnutému rozhodnutiu, keďže správny orgán zotrval na svojom pôvodnom právnom názore. To, že navrhovateľ v priebehu správneho konania predkladal dôkazy, ktoré v konečnom dôsledku správny orgán nepoužil, napr. listinné dôkazy smerujúce k identifikácii predmetných pozemkov alebo preukazujúce jeho štátne občianstvo, nie je procesnou vadou správneho orgánu. Z uvedených dôvodov napadnuté rozhodnutie odporcu ako zákonné súd potvrdil.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu a žiadal aby odvolací súd po zákonnom pokračovaní rozhodol tak, že rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 22Sp/8/2012-48 zo dňa 25. mája 2012 zrušuje a vec vracia na nové konanie a zaväzuje odporcu nahradiť navrhovateľovi trovy súdneho konania vrátane trov právneho zastúpenia tak v prvostupňovom ako aj v odvolacom konaní.

Dôvody:

- Súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav (§ 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p.).
- Konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).
- Súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 205 ods. 2 písm. d/ O. s. p.).

• Rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.).

Poukázal na to, že rozhodnutím č. OPPLH-C-1999/00003-BL zo dňa 22. februára 1999 bolo navrátené vlastníctvo k pozemkom o výmere 250ha dedičom po údajne oprávnenej osobe K. W., nakoľko zákon neumožňoval vydanie nehnuteľností s celkovou výmerou vyššou ako 250ha. Rozhodnutím č. OPPLH-C-1999/01211-BL zo dňa 20. septembra 1999 rozhodol Okresný úrad Martin podľa § 9 ods. 4. zákona č. 229/1991 Zb., že dedičia po údajne oprávnenej K. W. splnili podmienky zákona ale nebolo im priznané vlastnícke právo k požadovaným nehnuteľnostiam nakoľko tomu bránia zákonné prekážky uvedené v § 6 ods. 3 zákona. Okresný úrad Martin teda z uvedeného dôvodu dedičom po K. W. vlastnícke právo podľa § 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. nepriznal.

Navrhovateľ má za to, že súd dospel k nesprávne mu záveru a chybné interpretoval právny predpis (zákon č. 229/1991 Zb. ako aj zákon č. 503/2003 Z. z.) keď konštatoval, že sama skutočnosť, že o sporných nehnuteľnostiach už príslušné orgány rozhodovali podľa zákona č. 229/1991 Zb. postačuje na zamietnutie žiadosti navrhovateľa, ktorú riadne podal podľa zákona č. 503/2003 Z. z. Zákon č. 503/2003 Z. z. doslova vo svojom § 1 uvádza, že upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu. Nie je jasné na základe čoho súd vyvodil záver, že vzhľadom na to, že bolo deklarované, že dedičia po oprávnenej osobe K. W. spĺňajú podmienky Zákona o pôde „uvedené znamená, že bola kladne posúdená ich žiadosť“ a ako sa takáto deklarácia dotýka ustanovenia § 1 zákona č. 503/2003 Z. z., takisto nie je jasné ako súd dospel k názoru, že „vo vzťahu k rovnakým nehnuteľnostiam, ako v reštitučnom nároku F. W., už bol v celosti kladne posúdený podľa Zákona o pôde“.

Navrhovateľ sa domnieva, na rozdiel od súdu, že je podstatné, že nad výmeru 250ha im vlastnícke právo ani právo na náhradu priznané nebolo, nakoľko z uvedeného a zo znenia rozhodnutia OPPLH-C-1999/01211-BL zo dňa 20. septembra 1999 priamo vyplýva, že vlastnícke právo k nehnuteľnostiam presahujúcim 250ha dedičom po údajne oprávnenej osobe K. W. priznané nebolo. Zákon č. 503/2003 Z. z. upravuje práve navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa zákona č. 229/1991 Zb. Ak teda bolo vlastnícke právo pre dedičov po K. W. (ktorú ani nemožno považovať za oprávnenú osobu ako uvádzame ďalej nižšie) k určitým pozemkom o celkovej výmere 250ha a vo zvyšku vlastnícke právo navrátené nebolo a ani nebola priznaná kompenzácia za vlastníctvo uznané ale príslušiacie k veciam, ktoré nemožno z objektívnych dôvodov vydať, je jediným logickým záverom skutočnosť, že vlastnícke právo k ostatným pozemkom vydané podľa zákona č. 229/1991 Zb. nebolo a teda na takéto pozemky sa vzťahuje ustanovenie § 1 zákona č. 503/2003 Z. z. Súd teda nesprávne vec posúdil a dospel k nesprávne mu záveru, keď ustálil, že o tých istých nehnuteľnostiach už bolo rozhodnuté, čo tvorí prekážku priznania vlastníckeho práva navrhovateľovi. Zákon č. 503/2003 Z. z. neupravuje totiž navrátenie vlastníctva k pozemkom, o ktorých nebolo už v minulosti podľa iného zákona rozhodované, ale navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané. Súd svojvoľne interpretuje ustanovenie § 1 zákona č. 503/2003 Z. z. a pozmeňuje jeho znenie keď uvádza (opakovane), že predmetom vydania podľa zákona „sú pozemky, na ktoré neboli uplatnené reštitučné nároky alebo boli uplatnené po zákonom stanovenej lehote“, navyše súd tvrdí, že o žiadosti dedičov po K. W. bolo rozhodnuté kladne, hoci vlastníctvo priznané nebolo. Mám za to, že uvedená interpretácia je chybná nakoľko je značný rozdiel medzi pozemkami, na ktoré neboli uplatnené reštitučné nároky a pozemkami, ku ktorým bolo alebo nebolo vlastnícke právo priznané.

Už samotný pojem priznanie „navrátenie vlastníctva“ v sebe zahŕňa skutočnosť, že pri oboch citovaných zákonoch išlo o obnovenie stavu, ktorý nastal v dôsledku majetkových krív v minulosti, kedy boli svojvoľne vlastníkom odňaté ich vlastnícke práva. Nejde teda v tomto prípade o rozdeľovanie majetku štátu osobám, ktoré spĺňajú podmienky „osobitného právneho nástupníctva“ ale o navrátenie vlastníctva pôvodným vlastníkom alebo osobám, ktoré majú najbližší možný (dedičský, rodinný) vzťah k pôvodným vlastníkom. Nie je možné, aby zákon z formálnych dôvodov poškodil skutočného dediča po vlastníkovi, ktorému bol majetok odňatý a zvýhodnil osoby, ktorých predkovia boli ešte za života pôvodného vlastníka z vlastníckych práv vylúčení a výslovne sa ich vzdali.

Skutočnosť, že bolo deklarované, že dedičia po K. W. spĺňajú formálne podmienky zákona č. 229/1991 Zb. ako jedny z oprávnených osôb podľa § 4 tohto zákona nemení nič na fakte, že vlastníctvo nebolo v celom rozsahu priznané. Navyše navrhovateľ má za to, že samotná K. W. nebola oprávnenou osobou a vlastnícke právo podľa zákona č. 229/1991 Zb. v rozsahu 250ha jej bolo priznané pochybením zo strany správneho orgánu, ktorý nedostatočne zistil skutkový stav.

Z dikcie zákona vyplýva, že vlastníctvo „... možno vydať každej oprávnenej osobe vo výmere najviac 150ha poľnohospodárskej pôdy alebo 250ha všetkej pôdy“. Teda, že prekážkou je len vydanie tých istých nehnuteľností inej oprávnenej osobe. V danom prípade sa nejedná o totožné nehnuteľnosti, nakoľko bola vydaná len časť z podstatne väčšieho majetku po Q. W..

Vydanie nehnuteľností osobe, ktorá nie je oprávnenou osobou nemôže byť teda prekážkou vydania oprávnenej osobe. Navrhovateľ má za to, že p. W. nebola oprávnenou osobou a teda nejde o konkurenciu viacerých oprávnených osôb. Je toho názoru, že súd mal skúmať podmienky oprávnenosti resp. neoprávnenosti p. W. ako oprávnenej osoby formou riešenia prejudiciálnej otázky. Súd nemôže odmietnuť preskúmanie oprávnenosti osoby, ktorej bola nehnuteľnosť vydaná, pokiaľ má byť táto okolnosť prekážkou vydania skutočne oprávnenej osobe. Navrhovateľ si v tejto súvislosti dovoľuje poznamenať, že oznamoval na viaceré inštitúcie, že pani W. a jej dedičov nepovažuje za oprávnené osoby.

Skutočnosť, že dedičom po K. W. bolo v zmysle uznesenia vlády č. 411 z 18. júna 2008 vyplatených celkovo 4 836 483,72 eur ako náhrada nemajetkovej ujmy nemôže podľa názoru navrhovateľa znamenať, že rod. W. bola za nevydané pozemky zaplatená náhrada. Európsky súd pre ľudské práva pritom neskúmal ani oprávnenosť rod. W. na vydanie nehnuteľností ale zaoberal sa len porušením práv dedičov po K. W. z dôvodu novelizácie zákona zo strany štátu vo vzťahu k celkovej výmere pozemkov, ktorá sa mohla vydať.

Súd nesprávne konštatuje, že právo následného dedenia, ktoré vzniklo zrušením zverenstva pokonaním v roku 1924 bolo obdobou testamentárneho dedenia. Testamentárne dedenie má celkom iný charakter, porúčiteľovi príslúcha právo testament za svojho života kedykoľvek meniť, odvolať, zrušiť, prípadne samotný testament zničiť, pričom nasledovné dedenie, ktoré bolo dohodnuté v pokonaní nie je možné jednostranne meniť alebo zrušiť a zápisom do pozemkovej knihy získava konštitutívny charakter.

Súd spochybňuje odkaz na tzv. synovskú adopciu, keď v samotnom dokumente o pokonaní č. NcII. 23/25 zo dňa 26. decembra 1924 (ďalej „pokonanie“) zachytenú skutočnosť adopcie ignoruje a vysvetľuje ju iba ako skutočnosť, že Q. W. prijal otca navrhovateľa S. W. len do spoločnej domácnosti a zaviazal sa ho finančne podporovať. Z odôvodnenia nie je možné sa dozvedieť ako súd k takémuto záveru dospel, v tomto smere je napadnutý rozsudok aj nepreskúmateľný a čiastočne aj zmätočný. V pokonaní je uvedená veta „Už predtým prijal do svojej rodiny (... vzhľadom na to, že je sám bezdetný) čo syna čakateľa zverenstva v treťom stupni S. W.“.

Je nepochybné, že vzhľadom na skutočnosť, že Q. W. bol bezdetný - teda nemal žiadneho právneho nástupcu a dediča, ktorému by jeho majetok pripadol, prijal do svojej rodiny ako syna (osvojil si) S. W.. S. W. získal týmto vyhlásením teda postavenie identické s postavením potomka a dediča po Q. W. a potomkovia S. W. automaticky toto postavenie identické s potomstvom Q. W. získali tiež. Práve spomenutým

a) poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria, 2)

b) lesný pôdny fond.

1) zákon č. 229/1991 Zb. a úprava vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov.

§ 37 až 39 zákona Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov.

2) § 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu v znení neskorších predpisov.

3) Zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení neskorších predpisov.

V zmysle § 6 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb. pôdu, ktorá prešla na štát alebo inú právnickú osobu podľa odsekov 1 a 2 a podľa osobitného predpisu, 9c) možno vydať každej oprávnenej osobe vo výmere najviac 150ha poľnohospodárskej pôdy alebo 250ha všetkej pôdy. Obdobne sa postupuje aj v prípadoch, ak oprávnenej osobe vznikol ďalší nárok na vydanie nehnuteľnosti po oprávnenej osobe, ktorá zomrela alebo bola vyhlásená za mŕtvu.

Reštitučné zákony č. 229/1991 Zb. a č. 503/2003 Z. z. boli prijaté s cieľom zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989. Ich vzťah je vyriešený v ustanovení § 1 zákona č. 503/2003 Z. z. tak, že zákon č. 503/2003 Z. z. upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu, t.j. zákona č. 229/1991 Zb., príp. § 37 - § 39 zákona č. 330/1991 Zb. Ide teda o dva právne predpisy rovnakej právnej sily, ktoré nemožno posudzovať podľa vzťahu všeobecný - osobitný zákon.

Účelom zákona č. 503/2003 Z. z. bolo umožniť oprávneným osobám, ktoré neuplatnili svoj nárok v lehote do 31. decembra 1992 (podľa zákona č. 229/1991 Zb.), aby tento nárok mohli uplatniť v novej jednoročnej lehote do 31. decembra 2004. Predmetom vydania podľa zákona č. 503/2003 Z. z. sú pozemky, na ktoré neboli uplatnené reštitučné nároky alebo boli uplatnené po zákonom stanovenej lehote. V reštitučnom konaní podľa zákona č. 503/2003 Z. z. v nadväznosti na konanie podľa zákona č. 229/1991 Zb. sa zohľadňuje totožnosť predmetu, t.j. nehnuteľnosti, na ktorú je uplatnený reštitučný nárok, nezohľadňuje sa totožnosť subjektu žiadateľa.

Môže nastať situácia, kedy v konaní podľa zákonov č. 229/1991 Zb. a č. 503/2003 Z. z. vystupuje tá istá osoba ako žiadateľ o navrátenie vlastníctva. Avšak predmet konania (nehnuteľnosť) je iný. Táto skutočnosť - totožnosť subjektu - nepredstavuje prekážku v konaní podľa zákona č. 503/2003 Z. z. (§ 1). Na druhej strane sa však môže vyskytnúť situácia, kedy v konaní podľa zákonov č. 229/1991 Zb. aj č. 503/2003 Z. z. bola predmetom tá istá nehnuteľnosť, na ktorú si uplatňoval reštitučný nárok ten istý alebo iný žiadateľ; pričom podľa zákona č. 229/1991 Zb. bolo vo veci aj právoplatne rozhodnuté. V tomto prípade - totožnosť predmetu konania - ide o prekážku konania podľa zákona č. 503/2003 Z. z. bez ohľadu na to, či ide o rovnakých účastníkov konania alebo nie; inak povedané, právoplatné rozhodnutie o konkrétnej nehnuteľnosti vydané podľa zákona č. 229/1991 Zb. vylučuje konanie, predmetom ktorého je tá istá nehnuteľnosť podľa zákona č. 503/2003 Z. z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu s prihliadnutím na ustanovenie § 219 ods. 2 v spoj. s § 2501 ods. 2 a § 246c ods. 1 OSP konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v celom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa stotožnil s názorom krajského súdu, že reštitučný nárok K. W. vo vzťahu k rovnakým nehnuteľnostiam, ako v reštitučnom konaní o nároku F. W., už bol v celosti kladne posúdený podľa Zákona o pôde, t.j. vo vzťahu ku všetkým nehnuteľnostiam boli dedičia po oprávnenej osobe K. W. deklarovaní, že spĺňajú podmienky Zákona o pôde uvedené v § 6 ods. 2. Je nepochybné, že rozhodnutím zo dňa 22. februára 1999 im bolo priznané vlastníctvo k nehnuteľnostiam v rozsahu 250ha a rozhodnutím zo dňa 22. septembra 1999 bolo rozhodnuté, že dedičia po oprávnenej osobe K. W. spĺňajú podmienky uvedené v § 6 ods. 2 Zákona o pôde, avšak nepriznáva sa im vlastníctvo k nehnuteľnostiam, pretože vydanie nehnuteľností nad výmeru 250ha by bolo v rozpore s § 6 ods. 3 Zákona o pôde. Teda skutočnosť, že dedičom nebola vydaná časť pozemkov súvisí len s účinnou právnou úpravou, ktorá to neumožňovala.

Podstatnou bola v konaní totožnosť predmetu konania. Navrhovateľ preto v konaní podľa § 503/2003 Z. z. už nebol legitimovaný na získanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o ktorých už bolo právoplatne rozhodnuté podľa zákona č. 229/1991 Zb.

Ako uviedol krajský súd, s názorom ktorého sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje a na zdôraznenie opakuje, nie je podstatné, že nad výmeru 250ha nebolo oprávneným osobám vrátené vlastnícke právo ani priznané právo na náhradu, pretože správny orgán postupoval len v intenciách Zákona o pôde, v zmysle ktorého ani pri splnení podmienok im právo na fyzické vrátenie alebo právo na náhradu neprislúchalo. Dedičia po K. W. splnili podmienky podľa Zákona o pôde, a preto nemohli byť nehnuteľnosti predmetom rozhodovania podľa zákona č. 503/2003 Z. z. Pre vec je podstatné, že v konaní podľa Zákona o pôde bolo rozhodnuté o všetkých nehnuteľnostiach, na ktoré si uplatnil právo navrhovateľ v konaní podľa zákona č. 503/2003 Z. z.

Pokiaľ sa jedná o ďalšie námietky navrhovateľa tieto odvolací súd považuje za právne irelevantné.

Zákon č. 503/2003 Z. z. presne upravuje v § 2, kto je oprávnenou osobou.

V konaní bolo preukázané, že pôvodný vlastník Q. W. zomrel v roku XXXX. Listinou o pokonaní (ku NcII. 23/25 zo dňa 26. decembra 1924) bolo dohodnuté, že jeho vlastnícke právo k pozemkom je obmedzené právom následného dedenia S. W.. Takto bol vykonaný zápis v pozemkníkových záznamoch. Dedičom podľa uvedeného pokonania po Q. W. bol S. W. - otec navrhovateľa. S. W. zomrel v roku XXXX, teda ešte pred smrťou Q. W. - pôvodného vlastníka. Nebolo preukázané, žeby Q. W. opätovne zriadil závet a ustanovil by nového testamentárneho dediča. Nebolo taktiež preukázané, žeby Q. W. osvojil S. W. alebo inú osobu.

Krajský súd poukázal na to, že samotné pokonanie z 26. decembra 1924 sa týka len úpravy majetkových pomerov a dedičských právnych pomerov zvereneckého majetku podľa zákona č. 179/1924 Sb. a netýka sa úpravy rodinných pomerov medzi Q. W. a S. W.. V danom prípade bolo potrebné preukázať dokladovanie adoptovanie S. W. Q. W. na preukázanie postavenia oprávnenej osoby F. W. v reštitučnom konaní. V čase smrti pôvodného vlastníka Q. W. neexistovala osoba uvedená v § 2 ods. 2 písm. a/, b/ zákona č. 503/2003 Z. z. (dedič zo závetu) a teda nemohla existovať ku dňu 31. decembru 2004. Osoby uvedené v § 2 ods. 2 písm. c/ citovaného zákona neexistovali ku dňu 31. decembru 2004, pretože deti podľa pokonania z roku 1924 pôvodný vlastník nemal a nebolo preukázané, žeby došlo k adopcii S. W..

Najvyšší súd Slovenskej republiky v uvedenej právnej veci konštatuje, že právny názor krajského súdu je správny. Krajský súd sa v plnom rozsahu vypořiadal s dôvodmi opravného prostriedku. Dôvody uvedené v odôvodnení rozsudku krajského súdu odvolací súd považuje za úplné a presvedčivé. Nevidí na nich nič doplňovať ani na základe odvolania navrhovateľa, keďže len zopakoval svoje tvrdenia uvedené v opravnom prostriedku, s ktorými sa krajský súd podrobne zaoberal. Odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi rozsudku krajského súdu a tieto si osvojuje ako svoje vlastné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzajúc z vyššie uvedeného preto potvrdil rozsudok krajského súdu ako vecne správny (§ 219 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku), keď sa stotožnil s právnym posúdením veci a s jeho závermi, ktoré krajský súd náležite odôvodnil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku tak, že neúspešnému navrhovateľovi nepriznal ich náhradu. Úspešný odporca nemá zo zákona nárok na ich náhradu. Účastníci konania si náhradu trov konania neuplatnili.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.